

U 46/2023 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/2031 och 2017/625 och om upphävande av rådets direktiv 1999/105/EG (förordning om skogsodlingsmaterial)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 5 juli 2023 till Europaparlamentets och rådets förordning om produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/2031 och 2017/625 samt om upphävande av rådets direktiv 1999/105/EG (förordning om skogsodlingsmaterial) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 13 september 2023

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Konsultativ tjänsteman Sanna Paanukoski

13.9.2023

**KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
FÖRORDNING OM PRODUKTION OCH SALUFÖRING AV
SKOGSODLINGSMATERIAL, OM ÄNDRING AV EUROPAPARLAMENTETS OCH
RÅDETS FÖRORDNINGAR (EU) 2016/2031 OCH 2017/625 OCH OM UPPHÄVANDE
AV RÅDETS DIREKTIV 1999/105/EG (FÖRORDNING OM
SKOGSODLINGSMATERIAL)**

1 Bakgrund

Kommissionen publicerade den 5 juli 2023 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial (forest reproductive material, FRM) (COM(2023) 415 final). I förslaget ingår åtta bilagor.

Direktivet om saluföring av skogsodlingsmaterial (1999/105/EG) är från 1999. Rådet antog i december 2008 slutsatser där man framförde att den gällande lagstiftningen om växtförökningsmaterial inklusive skogsodlingsmaterial borde förenklas. Kommissionen utvärderade en reform av lagstiftningen 2007-2008, utarbetade en åtgärdsplan 2009 och genomförde en konsekvensbedömning 2011-2012. I maj 2013 publicerade kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om växtförökningsmaterial (COM (2013) 262 final). Förslaget omfattade 12 direktiv och även direktiven om skogsodlingsmaterial samt plantor av prydnadsväxter. Europaparlamentet förkastade förslaget i mars 2014 och uppmanade kommissionen att dra tillbaka förslaget och lägga fram ett nytt. Kommissionen drog tillbaka förslaget i sitt arbetsprogram 2015, men lade inte fram något nytt förslag då.

Med stöd av artikel 241 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) begärde rådet genom rådets beslut (EU) 2019/1905 av den 8 november 2019 kommissionen att lägga fram en studie om unionens alternativ till att uppdatera den befintliga lagstiftningen om produktion och saluföring av växtförökningsmaterial, och ett förslag, om så är lämpligt med hänsyn till resultaten av studien. Studien omfattade även lagstiftning om skogsodlingsmaterial. Kommissionen publicerade studien (SWD(2021) 90 final) i april 2021. I studien konstaterades att lagstiftningen delvis är föråldrad och fragmenterad och att metoderna är komplicerade. I studien konstaterades också att lagstiftningen inte beaktar den tekniska utveckling som ägt rum på senare tid. Dessutom konstaterades att lagstiftningen inte har införlivats enhetligt i medlemsstaterna, varför verksamhetsförutsättningarna inte är rättvisa. Kommissionen ansåg att det är nödvändigt att reformera lagstiftningen och inledde utifrån studien en konsekvensbedömning av förslaget till lagstiftning som genomfördes 2021-2022.

Enligt EU-skogsstrategin för 2030 (COM(2021) 572 final) kommer anpassning av skogar till klimatförändringar och återställande av skogar efter klimatskador att kräva stora mängder

lämpligt skogsodlingsmaterial. I strategin föreslås att produktion av skogsodlingsmaterial som lämpar sig för framtida klimatförhållanden ska främjas i samband med översynen av lagstiftningen om skogsodlingsmaterial. Man vill också främja forskning och innovation.

2 Förslagets syfte

Förslaget avses ersätta rådets direktiv 1999/105/EG om saluföring av skogsodlingsmaterial. Önskan är att främja genomförandet av den europeiska gröna given samt lagstiftning och strategier med anknytning till den, såsom den nya EU-skogsstrategis för 2030, EU:s strategi för biologisk mångfald 2030, den europeiska klimatlagen samt den nya EU-strategin för klimatanpassning.

Det allmänna syftet med förslaget till förordning är att säkerställa rättvisa verksamhetsförutsättningar för aktörer i hela EU, stödja innovationer och konkurrenskraft inom sektorn för skogsodlingsmaterial samt bidra till att lösa utmaningar i anslutning till hållbarhet, biologisk mångfald och klimatet.

Genom förslaget till förordning eftersträvas en tydligare och mer samstämmig lagstiftning samt att möjliggöra utnyttjande av ny vetenskaplig och teknisk utveckling, såsom innovativa produktionsprocesser, biologiska molekyltekniker och digitala lösningar.

Genom förslaget till förordning vill man säkerställa produktion av och tillgång på högklassigt skogsodlingsmaterial som lämpar sig för framtida utmaningar samt en fungerande inre marknad i unionen. Med hjälp av förordningen vill man stödja produktionen av virke och biomaterial, anpassningen till och begränsningen av klimatförändringar samt skydd och hållbart utnyttjande av skogsogenetiska resurser. Ett mål med förslaget till förordning är också att bidra till att skapa hållbara (resilient) skogar och å andra sidan återställa (restore) skogsekosystem. Dessutom är avsikten att förenhetliga ramarna för den officiella kontrollen av skogsodlingsmaterial samt att förbättra samstämmigheten mellan lagstiftningen om skogsodlingsmaterial och lagstiftningen om skyddsåtgärder mot växtskadegörare.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslaget till förordning omfattar produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial av vissa träarter och artificiella hybrider av dessa som är viktiga för produktionen av skogsodlingsmaterial och som uppräknas i bilaga I. Förordningen ska inte reglera användningen av skogsodlingsmaterial, som hör till medlemsstaternas befogenheter.

Förslaget innehåller nio kapitel och åtta bilagor.

Allmänna bestämmelser

Kapitel I i förslaget innehåller bestämmelser om förordningens syfte och tillämpningsområde.

Med skogsodlingsmaterial avses kottar, frukter, fröställningar och frön av de träarter som nämns i bilaga I, som används för produktion av plantor för beskogning, återbeskogning och

annan trädplantering för något av följande ändamål: a) produktion av virke och biomaterial, b) bevarande av biologisk mångfald, c) restaurering av skogsekosystem, d) anpassning till klimatförändringar, e) begränsning av klimatförändringar, f) skydd och hållbart utnyttjande av skogsgenetiska resurser. Definitionen skiljer sig från definitionen i det nuvarande direktivet om saluföring av skogsodlingsmaterial så till vida att där saknas växtdelar, såsom sticklingar, samt plantor. I motiveringen till förslaget till förordning konstateras dock att växtdelar och plantor ska omfattas av regleringen på samma sätt som tidigare. Förslaget inbegriper också vegetativ förökning, såsom förökning med hjälp av embryon, dvs. somatisk embryogenes, och andra vegetativa förökningsmetoder.

Förordningen ska inte tillämpas på växtökningsmaterial (plant reproductive material, PRM), varom det samtidigt har antagits ett separat förslag till förordning (COM(2023) 414 final). Den ska inte heller tillämpas på förökningsmaterial av prydnadsväxter eller skogsodlingsmaterial som producerats för export till tredjeländer. Material som är avsett för vetenskapliga syften eller urvalsförädling har ställts utanför förordningens tillämpningsområde.

Godkännande av frökällor och saluföringskrav

Kapitel II föreslås innehålla bestämmelser om godkännande av frökällor samt om krav på saluföringen av skogsodlingsmaterial som kommer från godkända frökällor. I kapitlet föreskrivs också om hur medlemsstaterna kan ansöka om temporärt saluföringstillstånd för material som inte uppfyller kraven. Avsikten är att behålla likadana kategorier av skogsodlingsmaterial som i den gällande lagstiftningen. Ett nytt förslag är en artikel som gäller skogsodlingsmaterial som kommer från en frökälla som är avsedd för skydd av skogsgenetiska resurser. En annan ny sak är att det föreskrivs om skyldighet för medlemsstaterna att utarbeta beredskapsplaner för enskilda trädarter, som garanterar ett tillräckligt utbud av skogsodlingsmaterial i situationer med allvarliga skogsskador.

Registreringskrav för aktörer

Enligt förslaget ska kapitel III innehålla bestämmelser om registreringskrav för professionella aktörer samt om deras skyldighet att tillhandahålla slutanvändarna av skogsodlingsmaterial alla behövliga uppgifter om materialets lämplighet för nuvarande och framtida klimat- och ekologiska förhållanden. Det förblir medlemsstaternas skyldighet att bestämma härkomstområden för skogsodlingsmaterial. I kapitlet föreskrivs dessutom om medlemsstaternas nationella register över frökällor och unionens förteckning för godkända frökällor.

Stambrev och märkning av förpackningar

Kapitel IV föreslås innehålla bestämmelser om stambrev som beviljas skogsodlingsmaterial som samlats in från godkända frökällor. I kapitlet fastställs att skogsodlingsmaterialet ska hållas avskilt i samtliga produktions- och saluföringsfaser. Varje parti ska numreras och en officiell etikett (official label), som innehåller de uppgifter som ska lämnas köparen, ska utfärdas för det. Den officiella etiketten kan utfärdas antingen av den behöriga myndigheten eller av en professionell aktör som myndigheten bemyndigat. I förslaget till förordning anförs att alla

frötaätsobjekt i kategorin känd härkomst i fortsättningen ska vara godkända på förhand av den behöriga myndigheten. För närvarande gäller kravet endast skogsodlingsmaterial i kategorierna beståndsutvalt, individutvalt och testat.

Undantagsbestämmelser som gäller godkännande av frökällor

Kapitel V i förslaget innehåller bestämmelser om undantag från artikel 4, som gäller godkännande av frökällor. Medlemsstaterna ska kunna bemyndiga en professionell aktör att godkänna en frökälla i kategorin känd härkomst, som ligger i ett område med särskilt strängt klimat och där fröskördar av denna orsak återkommer sällan. I kapitlet föreskrivs också om möjlighet att föreskriva om strängare krav i anslutning till godkännande eller produktion av frökällor från ett visst skogsodlingsmaterial.

Import från tredjeländer

Kapitel VI i förslaget innehåller bestämmelser om de skyldigheter som hänför sig till import av skogsodlingsmaterial från tredjeländer. Import av skogsodlingsmaterial ska fortfarande vara tillåten från tredjeländer som hör till OECD:s skogsodlingsmaterialsystem. I fortsättningen ska import anmälas på förhand till EU:s informationshanteringssystem för offentlig kontroll (IMSOC). Systemet används redan för kontroll av växtskydd.

Delegerade förordningar och genomförandeförordningar

Enligt förslaget ska kapitel VII innehålla bestämmelser om de förutsättningar som gäller delegerade förordningar och genomförandeförordningar som antas med stöd av förordningen. Enligt förslaget får kommissionen anta delegerade förordningar om ändring av bilagorna I-VI. De gäller bland annat de träarter på vilka förordningen ska tillämpas, godkännandet av frökällor samt kategorierna av skogsodlingsmaterial. Dessutom får kommissionen anta delegerade förordningar om digital lagring av uppgifter som gäller beviljandet av stambrev och officiell etikett samt om de förhållanden under vilka kommissionen får bevilja temporärt tillstånd att saluföra skogsodlingsmaterial som inte uppfyller kraven. Genom delegerade förordningar kommer det att föreskrivas noggrannare även om offentlig kontroll och hur den riktas mot aktörerna.

Enligt förslaget får kommissionen anta genomförandeförordningar om stambrevets innehåll och en standardmodell för det, tekniska arrangemang i anslutning till beviljandet av elektroniskt stambrev, den officiella etikettens innehåll och egenskaper, tekniska arrangemang i anslutning till beviljandet av elektronisk officiell etikett, kraven på och innehållet i anmälan som gäller registrering av frökällor som är avsedda för skydd av genetiska resurser samt beviljande av tillstånd för en medlemsstat att temporärt producera skogsodlingsmaterial som inte uppfyller kraven. Dessutom får kommissionen anta genomförandeförordningar om ordnande av tillfälliga försök för att hitta bättre alternativ till förordningens bestämmelser som gäller de arter på vilka förordningen tillämpas, godkännandet av frökällor samt kraven på produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial. Även möjligheten för medlemsstater att föreskriva om strängare krav i anslutning till godkännande eller produktion av frökällor för vissa skogsodlingsmaterial beviljas genom kommissionens genomförandeförordning. Kommissionen ska genom

genomförandeförordningar få besluta om skogsodlingsmaterial som producerats i ett tredjeland uppfyller motsvarande EU-krav. Kommissionen ska besluta om den tekniska utformningen av den rapport som medlemsstaterna ansvarar för att lämnas till kommissionen genom genomförandeförordningar. Genom genomförandeförordningar ska det dessutom föreskrivas om minimifrekvensen hos årliga kontroller samt hur ofta de professionella aktörer som bemyndigats att utfärda officiella etiketter ska övervakas.

Rapporteringskyldigheter och slutbestämmelser

I kapitel VIII föreslås bestämmelser om nya skyldigheter för medlemsstaterna att vart femte år till kommissionen rapportera de producerade och importerade mängderna frön och plantor, beredningsplaner, webbplatser som utarbetats för information samt straff som påförts för överträdelser. Medlemsstaterna ska utfärda bestämmelser om påföljder för överträdelser av förordningen. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare (växtskyddsförordningen). Det föreslås att produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial i fortsättningen ska omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (kontrollförordningen). Kontrollförordningen innehåller bestämmelser om offentlig kontroll av produktion och slutföring och om de aktörer som berörs av kontrollen.

Enligt förslaget upphävs i kapitel IX direktiv 1999/105/EG om saluföring av skogsodlingsmaterial och föreskrivs det om förordningens ikraftträdande och tillämpning. Förordningen ska börja tillämpas tre år efter det att den trätt i kraft.

Bilagor

Bilaga I innehåller bestämmelser om de trädarter och artificiella hybrider som berörs av förordningen. Bilagorna II-V innehåller bestämmelser om kraven på godkännande av frökällor som hör till olika kategorier av skogsodlingsmaterial. I synnerhet kraven i bilaga II på frökällor för produktion av skogsodlingsmaterial som hör till kategorin känd härkomst har kompletterats jämfört med tidigare med ekologiska och klimatmässiga hållbarhetskriterier. För de andra kategoriernas del föreslås inga betydande ändringar.

I bilaga VI fastställs kategorierna av skogsodlingsmaterial. Bilaga VII innehåller punkter om växtpass som ska fogas till olika delar i förordning (EU) 2016/2031. I bilaga VIII presenteras en jämförelsetabell över det direktiv som upphävs och den nya förordningen.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Rättslig grund

Den rättsliga grunden för förslaget till förordning är artikel 43.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Enligt denna punkt ska Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala

kommittén, upprätta den gemensamma organisation av jordbruksmarknaderna som föreskrivs i artikel 40.1 och övriga bestämmelser som behövs för att uppnå målen för den gemensamma politiken för jordbruk och fiskeri. Bestämmelsen erbjuder sålunda en rättslig grund för antagandet av bestämmelser som behövs för att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Förslaget behandlas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillsammans med Europaparlamentet. I rådet iakttas omröstning med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden för förslaget är ändamålsenlig.

Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Enligt subsidiaritetsprincipen (fördraget om Europeiska unionen, EU-fördraget, artikel 5.3) ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, vare sig på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå. Bedömningen av huruvida subsidiaritetsprincipen genomförs ska vara inriktad på målen för den planerade verksamheten. Bedömningen av principen hör till lagstiftarens politiska prövningsrätt. Det väsentliga är att bedöma huruvida en viss verksamhet på grund av dess omfattning eller verkningar bättre kan genomföras på EU-nivå.

Efter att direktivet om saluföring av skogsodlingsmaterial antogs har saluföringen av skogsodlingsmaterial reglerats i stor omfattning på EU-nivå. Detta har bidragit avsevärt till uppkomsten av den inre marknaden för skogsodlingsmaterial i Europeiska unionen. De konsekvensbedömningar som gjordes 2013 och 2023 bekräftar att EU:s gällande regler om saluföring av skogsodlingsmaterial har överlag bidragit positivt till den fria rörligheten för material samt tillgången och kvaliteten på material på marknaden i EU och därmed underlättat handeln inom EU.

Kommissionen anför i sitt förslag att det inte är möjligt att åstadkomma tillräckligt samstämmiga principer för produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial på medlemsstaternas nivå på grund av sektorns komplicerade och internationella karaktär. Möjligheterna att svara på de gränsöverskridande utmaningarna i anslutning till klimatförändringarna, den biologiska mångfalden och hållbar utveckling är bättre på EU-nivå. Därför kan EU i enlighet med subsidiaritetsprincipen enligt artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen vidta åtgärder som gäller produktion och saluföring av högklassigt skogsodlingsmaterial som lämpar sig för de klimatmässiga och ekologiska förhållandena.

När klimatet förändras kan extrema väderfenomen som orsakar omfattande skogsskador förekomma oftare än förr även i Finland. Då kan det uppstå en sådan situation att aktörerna i skogsbranschen måste skaffa skogsodlingsmaterial som lämpar sig för förhållandena i vårt land från ett annat land för snabb återbeskogning. I början av 2010-talet rådde det brist på högklassiga granfrön i Finland och frön köptes från Sverige. Av denna orsak är det viktigt att

unionen har en gemensam terminologi och regler för produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial.

Ändamålsenligheten i omfattningen och intensiteten av unionens verksamhet bedöms å sin sida med hjälp av proportionalitetsprincipen. Enligt artikel 5.4 om proportionalitetsprincipen i EU-fördraget ska unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen. Enligt kommissionen är de föreslagna åtgärderna begränsade till sådana åtgärder som behöver vidtas på EU-nivå för att de ska vara effektiva och ändamålsenliga. Av denna orsak ersätts det gällande direktivet om saluföring av skogsodlingsmaterial med en förordning om skogsodlingsmaterial. Kommissionen anser att en sådan akt är lämpligare, eftersom ett centralt element i förslaget är att fastställa mer enhetliga åtgärder för medlemsstaterna. Andra metoder är inte ändamålsenliga, eftersom det effektivaste sättet att uppnå målen är enhetliga krav i hela EU, som säkerställer fri rörlighet för skogsodlingsmaterial.

Statsrådet anser att kommissionens förslag är förenligt med proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna.

5 Förslagets konsekvenser

Konsekvenser för förvaltningen

Förslaget ökar den behöriga myndighetens administrativa börda. De viktigaste orsakerna till att bördan ökar är skyldigheten att utarbeta beredskapsplaner för olika träarter och rapporteringen i anslutning till dem samt ordnandet av utbildningar och övningar. Förslaget leder till att statens roll ökar ännu mera vid ordnandet av fröförsörjning särskilt i södra och mellersta Finland, eftersom den behöriga myndigheten i fortsättningen måste följa noggrannare att det finns tillräckligt med frön. För skogsbruket i norra Finland finns det redan säkerhetsupplag av frön och det handlar om en offentlig förvaltningsuppgift som ålagts Forststyrelsen.

Bördan ökas dessutom av den regelbundna rapporteringen av mängderna producerade och importerade frön och plantor till kommissionen samt olika informations- och samarbetskyldigheter med kommissionen och andra medlemsstater. Underhållet och informationsöverföringen i anslutning till elektroniska stambrev och officiella etiketter samt gemensamma databaser på EU-nivå i anslutning till dem kan öka både aktörernas och myndigheternas administrativa börda, vars omfattning det i detta skede är det svårt att uppskatta. Genomförs förslaget till förordning förutsätter det dessutom flera betydande ändringar i Livsmedelsverkets datasystem för skogsodlingsmaterial. Det måste reserveras tillräckligt med personresurser och finansiering för de ovannämnda ändringarna i skyldigheter och informationssystem.

Förslaget att alla frötäktsobjekt i kategorin känd härkomst i fortsättningen ska ha godkänts av den behöriga myndigheten ökar avsevärt Livsmedelsverkets övervakning i terrängen. För närvarande får medlemsstaterna besluta om valet av täktobjekt från fall till fall, och i Finland har praxis varit att objekten inte har behövt godkännas på förhand av myndigheten. För att arbetsbördan ska vara rimlig kan Finland utnyttja ett av kommissionen godkänt undantag åtminstone i norra Finland, där klimatet är särskilt strängt och fröskördar återkommer sällan. I

sådan områden kan professionell aktörer bemyndigas att välja och godkänna frötäktsobjekt. Särskilt i norra Finland är det i praktiken mycket svårt att välja ut frötäktsobjekt på förhand. I fortsättningen måste det ordnas tillräcklig utbildning om saken för bemyndigade aktörer.

Konsekvenser för aktörer

I början av 2023 fanns det sammanlagt 127 aktörer som levererade skogsodlingsmaterial i Finland. Av dem var fem fröproducenter, 27 plantproducenter och 99 aktörer som bedrev saluföring av skogsodlingsmaterial. Dessa professionella aktörers skyldigheter utökas i någon mån. De ska till exempel göra alla behövliga uppgifter om materialets lämplighet för nuvarande och förutspådda framtida klimat- och ekologiska förhållanden tillgängliga för dem som använder skogsodlingsmaterialet. Aktörerna kan orsakas tilläggskostnader när de officiella etiketternas form och innehåll ändras i överensstämmelse med den nya rättsakten.

I Finland är fröproduktionen för skogsträd för skogsbrukets behov redan nu mycket systematisk. Den nya skyldigheten att med hjälp av beredskapsplaner förbereda sig på plötsliga och överraskande tilläggsbehov av skogsodlingsmaterial tillför ytterligare ett element i planeringen och genomförandet av fröförsörjningen. Beredskapsplanerna kan medföra en del tilläggsSkyldigheter särskilt för aktörerna inom fröförsörjningen, när de i sin verksamhet måste beakta beredskap för omfattande skador och bland annat överlämna närmare uppgifter om till exempel produktions- och lagermängder till myndigheterna.

De aktörer som bemyndigas att godkänna frötäktsobjekt (områdesvis insamling i frötäktsobjekt) i kategorin härkomst känd måste iaktta noggrannare regler än nu vid valet av objekt (bilaga II). Enligt nuvarande praxis gör aktörerna anmälan om fröinsamling för vissa kommuners område utan något noggrant förhandsurval av objekten. Insamlingarna har övervakats genom stickprov. Enligt förslaget ska objekten väljas ut och registreras på förhand av den behöriga myndigheten. I områden med strängt klimat ska urvalet dock kunna göras av aktörer som bemyndigats av myndigheten. Kravet på förhandsurval medför i vilket fall som helst mer terrängarbete och utbildningsbehov för aktörerna.

Ekonomiska konsekvenser

Alla resursbehov som orsakas av förslaget har ännu inte bedömts. Genomförandet av förslaget till förordning orsakar behov av ytterligare finansiering särskilt för Livsmedelsverket. Resurser kommer att behövas särskilt för uppdaterings- och ändringsarbeten på MEVI-datasystemet för skogsodlingsmaterial som underhålls av Livsmedelsverket. Dessa ändringar orsakar kostnader på hundratusentals euro. Genomförandet av och tillsynen över förordningen kommer att kräva mer personresurser vid Livsmedelsverket utöver dagens ungefär två årsverken.

Utarbetandet och genomförandet av beredskapsplaner orsakar resursbehov vid jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och Naturresursinstitutet. Dessutom måste man förbereda sig på att beredskapen eventuellt orsakar kostnader för aktörerna.

De kostnader som orsakas av förändringarna enligt förslaget täcks inom ramen för anslagen och antalet årsverken enligt planerna för de offentliga finanserna och statsbudgetarna. Eventuella

tilläggsresurser linjeras vid behov på normalt sätt i beslutsprocesserna för planerna för de offentliga finanserna och statsbudgetarna.

Miljökonsekvenser

Förslaget bedöms ha positiva miljökonsekvenser, eftersom avsikten är att med dess hjälp säkerställa att skogsodlingsmaterial som producerats inom EU är högklassigt, har mångsidigt genetiska ursprung samt lämpar sig för växtplatsens ekologiska och klimatförhållanden. Strävan är att med dess hjälp trygga den framtida skogstillväxten och därigenom också koldioxidbindningen. Genom förordningen vill man dessutom säkerställa att det finns tillräckligt med skogsodlingsmaterial för återbeskogning efter omfattande skogsskador till följd av klimatförändringar.

Konsekvenser för lagstiftningen

Eftersom det är fråga om en förordning är den tillämplig som sådan. I Finland föreskrivs det om skogsodlingsmaterial i lagen om handel med skogsodlingsmaterial (241/2002). Den föreslagna nya förordningen medför behov av att ändra lagen.

6 Ålands behörighet

Enligt 18 § 15 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör förslaget till landskapets lagstiftningsbehörighet. Den lagstiftning som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet har verkställts i landskapet genom landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om skogsodlingsmaterial (ÅFS 60/2003).

7 Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de andra medlemsstaternas ståndpunkter

Förslaget behandlas i rådet (jordbruk och fiske) samt i arbetsgruppen för genetiska resurser och innovation i jordbruket som lyder under det. Kommissionen presenterade förslaget på ett inofficiellt möte för rådets arbetsgrupp den 6 juli 2023. Förslaget börjar behandlas i rådets arbetsgrupp den 21 september 2023.

Förslaget presenterades på ett möte för rådet (jordbruk och fiske) den 25 juli 2023.

I Europaparlamentet ansvarar jordbruksutskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling (AGRI) för behandlingen av förslaget. Herbert Dorfmann (EPP) ska utarbeta betänkandet. Europaparlamentets utskott för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet (ENVI) ger utlåtande om saken.

De andra medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända i detta skede.

8 Den nationella behandlingen av förslaget

Förslaget har behandlats i skogssektionen (EU 14) under kommittén för EU-ärenden den 7 september 2023.

U-skrivelsen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Utkastet till U-skrivelsen har behandlats i undersektionen för utsäde och plantmaterial, som lyder under sektionen för jordbruk och livsmedel (EU 18), den 23 augusti 2023.

9 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet understöder huvudprinciperna i förslaget, varmed strävan är att förtydliga och harmonisera lagstiftningen om produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial samt möjliggöra utnyttjande av ny vetenskaplig och teknisk utveckling.

Statsrådet förhåller sig positivt till att bestämmelserna om skogsodlingsmaterial fortfarande hålls separata från lagstiftningen om växtförökningsmaterial och att principerna och specialterminologin som gäller skogsodlingsmaterial har bibehållits. Statsrådet anser det likaså viktigt att förslaget till förordning är i linje med bestämmelserna om Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) skogsodlingsmaterialsystem.

Statsrådet anser det viktigt att lagstiftningen om skogsodlingsmaterial harmoniseras med lagstiftningen om skydd mot växtskadegörare.

Statsrådet förhåller sig kritiskt till att den administrativa bördan ökar ytterligare. Man bör omsorgsfullt följa hur särskilt e-tjänsterna framskrider, så att systemens användbarhet och informationssäkerhet kan säkerställas.

Statsrådet understöder tanken på bättre beredskap för tillgång på skogsodlingsmaterial vid omfattande skador. Klimatförändringarna ökar sannolikt olika skogsskador även i Finland och det är viktigt att skogarna förnyas snabbt och med så högklassigt material som möjligt efter dem för att säkerställa skogarnas tillväxt, livskraft och koldioxidbindning. Statsrådet anser det viktigt att medlemsstaterna själva får bestämma vad som är tillräcklig beredskapsnivå.

Statsrådet understöder principen om att förslaget stödjer skydd och hållbar användning av skogsgenetiska resurser. Till denna del är förslagets innehåll emellertid oklart och beroende av tolkning och artiklarna om genetiska resurser bör förtydligas för att bättre beakta särdragen hos genetiska resurser.

Statsrådet anser att det måste ses till att de detaljerade bestämmelserna kan tillämpas i praktiken och att de måste preciseras vid behov.

Statsrådet anser att de föreslagna bestämmelser som gäller överföring av befogenhet till kommissionen måste vara exakta och noggrant avgränsade. De föreslagna delegerade förordningarna och genomförandeförordningarna uppfyller i princip dessa krav och är motiverade. I huvudsak preciserar dessa rättsakter på lägre nivå tekniska detaljer i förordningen, såsom förteckningen över och klassificeringen av träarter samt temporära saluföringstillstånd. Deras ändamålsenlighet behöver dock bedömas närmare under den fortsatta behandlingen, då strävan måste vara både att säkerställa att rättsakterna på lägre nivå lämpar sig för Finlands klimatförhållanden och att beakta särdragen hos skogsodlingsförhållandena i Finland. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid de rättsakter på lägre nivå som antas med stöd av

kontrollförordningen, eftersom de kan ha betydande inverkan på den behöriga myndighetens administrativa börda.